

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **P. K.**

skazanego z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 września 2024 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 11 lipca 2024 r., IV Ka 133/24, o odmowie przywrócenia terminu do złożenia

wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z

dnia 20 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 133/24,

p o s t a n o w i ł

zmienić zaskarżone postanowienie i przywrócić skazanemu P. K.

termin do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie

uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 20

maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 133/24.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 133/24, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy utrzymał co do zasady w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2 listopada 2023 r., sygn. akt IX K 93/22, którym to wyrokiem P. K. skazany został za czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary

na okres próby 2 lat oraz karę 100 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 20 zł (dokonana zamiana dotyczyła wyłącznie wysokości kosztów nieopłaconej pomocy prawnej dla obrońcy z urzędu – adw. R. W.).

W rozprawie apelacyjnej w dniu 20 maja 2024 r. (wcześniejsza w dniu 26 marca 2024 r. została odroczonej wobec nagłej choroby obrońcy z urzędu oraz braku informacji o zawiadomieniu o terminie rozprawy ustanowionej zastępcą generalnym dla adw. R. W. – adw. B. L.) uczestniczyła obrońca z urzędu adw. B. L. , natomiast nie stawił się na nią oskarżony P. K. (zawiadomienie dwukrotnie awizowane nie zostało odebrane – k.479).

W dniu 17 czerwca 2024 r. do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy wpłynął nadany w dniu 13 czerwca 2024 r. wniosek adw. B. L. o przywrócenie oskarżonemu terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu odwoławczego wraz z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie tego wyroku wraz z uzasadnieniem.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2024 r., sygn. akt IV Ka 133/24, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy nie uwzględnił wniosku i odmówił skazanemu P. K. przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 20 maja 2024 r. (sygn. akt IV Ka 133/24) i doręczenie go wraz z uzasadnieniem.

Postanowienie to zaskarżył skazany P. K. Z zażaleniu, wniesionym z zachowaniem terminu, zarzucił:

1. „Rażące naruszenie przepisów prawa polegające na braku realnego wsparcia obrońcy z urzędu podczas rozprawy apelacyjnej w Sądzie Okręgowym;
2. Wydanie wyroku przez Sądy w Bydgoszczy, które mają niewłaściwą miejscowość z uwagi na miejsce domniemanego popełnienia przestępstwa, czyli powinien to być Sąd Rejonowy w Piasecznie, co również wpłynęło na brak możliwości realnej obrony w Sądzie umiejscowionym za daleko od miejsca zamieszkania (tj. miejsca przestępstwa) nieprawidłowa właściwość sądu została udowodniona na pierwszej rozprawie;

3. Opinia biegłych sądowych została wydana na podstawie badania w niepełnym składzie komisji. Zamiast dwóch lekarzy psychiatrów był tylko jeden, a była ona co podkreślił w uzasadnieniu Sąd Rejonowy istotna w ocenie winy;

4. Brak zrozumienia przez Sąd treści umowy leasingowej, która była podstawą skazania i sądenie z przepisu kodeksu karnego art. 284 § 2, czyli przywłaszczenie mienia, co nie mogło mieć miejsca, ponieważ przedmiotem umowy leasingowej było prawo do używania plotera, a nie sam ploter. Dla Sądu sam fakt, że oddałem ploter też nie miał znaczenia, i wydał wyrok skazujący”.

W oparciu o tak zredagowany środek odwoławczy skarżący wniósł „do Sądu Najwyższego o kasację wyroku z dnia 20.V.2024 r. o sygn. akt IV Ka 133/24 wydanego przez Sąd Okręgowy Odwoławczy w Bydgoszczy oraz wyroku z dnia 2 listopada 2023 r. o sygn. akt IX K 93/22 wydanego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy na wniosek Prokuratora Generalnego oraz sporządzenie uzasadnienia postanowienia wydanego w sprawie o sygn. akt. IV Ka 133/24. przez SOO w Bydgoszczy i doręczenie odpisu tego orzeczenia wraz z uzasadnieniem na mój adres (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie skazanego jest zasadne.

Wprawdzie szerokie wywody skarżącego zawarte w jego środku odwoławczym, a dotyczące głównie postępowania merytorycznego toczącego się przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy (pkt. 2 – 4 zażalenia), są irrelewantne dla oceny poddanego kontroli odwoławczej postanowienia, nie można wszelako odmówić racji P. K. co do twierdzeń zawartych w pkt. 1 środka odwoławczego wskazujących na zawinienie ze strony obrońcy reprezentującego skazanego w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy, którego skutkiem było uchybienie terminowi do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienie wyroku sądu *ad quem*.

Ponieważ zażalenie skazanego nie precyzuje zarzutów przez pryzmat art. 438 k.p.k. konieczne było dokonanie kontroli instancyjnej zaskarżonego

zarządzenia w kontekście wszystkich – mogących mieć zastosowanie w tym konkretnym przypadku – względnych przyczyn odwoławczych.

W pierwszym rzędzie nie można podzielić poglądu Sądu Okręgowego, że niedotrzymanie terminu zawitego było skutkiem braku należytej troski skazanego o własny procesowy interes. Powyższe twierdzenie Sądu oparte zostało na założeniu, że skoro P. K. został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej w trybie art. 133 § 1 i 2 k.p.k. i na tę rozprawę się nie stawił, nie odbierając adresowanej do niego korespondencji, to sam pozbawił się możliwości aktywnego udziału w postępowaniu, w tym również skutecznego złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem. Dla podbudowania tego stanowiska odwołano się przy tym do postępowania przez Sądem pierwszej instancji wywodząc, że również wówczas skazany nie odbierał adresowanej do niego korespondencji i nie uczestniczył w terminach rozpraw. Tymczasem, co w sposób bezsporny wynika z dokumentacji procesowej, ówczesny oskarżony wprawdzie nierzadko korespondencji z sądu nie odbierał, lecz tych wypadkach, gdy stosowne zawiadomienie otrzymał, w wyznaczonych rozprawach uczestniczył i to w sposób aktywny (rozprawy w dniu 22 maja 2023 r. i w dniu 4 lipca 2023 r.). O jego zaangażowaniu w rozstrzygnięcie sprawy świadczy też korespondencja prowadzona na etapie postępowania w instancji *a quo* (k. 264-268, 287-289, 368-369), złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (k. 428), a wreszcie wywiedzenie własnej apelacji (k. 459-461), niezależnie od tego rodzaju środka odwoławczego złożonego przez obrońcę z urzędu (k. 440-441).

Nie można było również pominąć niekorzystnego dla skazanego zbiegu okoliczności jakim była nagła choroba, w toku postępowania apelacyjnego, jego dotychczasowego obrońcy wyznaczonego z urzędu adw. R. W. (k. 471-472). Bark przy tym jakichkolwiek podstaw, aby zaprzeczyć zawartym we wniosku o przywrócenie terminu twierdzeniom adw. B. L. , że skazany skontaktował się z nią po informacji od adw. R. W. , iż przebywa w szpitalu (a więc wykazał w tym względzie jednoznaczną inicjatywę), natomiast jej próby nawiązania kontaktu z klientem po wydaniu wyroku przez Sąd drugiej instancji, do których była

zobowiązana jako zastępca generalny, okazały się nieskuteczne wyłącznie z jej winy (błędnie zapisała numer telefonu P. K.) i dopiero kolejna inicjatywa samego skazanego spowodowała złożenie wniosku w oparciu o przepis art. 126 § 1 k.p.k.

Brak wreszcie podstaw, aby *a priori* odrzucić twierdzenia skazanego i jego obrońcy co do nieprawidłowości w działaniu operatora pocztowego, skoro świadczy o tym kserokopia zawiadomienia z 15 marca 2024 r., w której określono nieznajdujący oparcia w przepisach termin odebrania przesyłki – 14 dni (k. 499).

Po drugie, rację ma wprawdzie Sąd Okręgowy, że przepis art. 84 § 2 k.p.k. przewiduje wyłącznie uprawnienie, a nie obowiązek obrońcy z urzędu do działania po prawomocnym zakończeniu postępowania. Rzecz wszelako w tym, że zgodnie z treścią § 56 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu: "Na zaniechanie wniesienia środka odwoławczego adwokat obowiązany jest uzyskać zgodę klienta, w miarę możliwości pisemną. Brak tej zgody, niemożność jej uzyskania lub odmowę klienta jej udzielenia adwokat powinien niezwłocznie udokumentować pisemnie w aktach sprawy". Analiza akt sprawy nie wykazała realizacji takiej czynności przez adw. B. L.

Brak ostatecznego porozumienia się w kwestii zainicjowania postępowania kasacyjnego, którego pierwszym etapem było złożenie wniosku w trybie art. 524 § 1 zd. 2 k.p.k., spowodowało zamknięcie skazanemu drogi do sądu, czego – z uwagi na zasady procesu karnego wynikające z Konstytucji RP oraz Kodeksu postępowania karnego - Sąd Najwyższy nie może zaaprobować. W opisanych warunkach uznać zatem należało, że w złożonym zażaleniu został skutecznie zakwestionowany fakt, iż niedotrzymanie terminu do złożenia wniosku w trybie przewidzianym w art. 524 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k. nastąpiło z przyczyn zależnych wyłącznie od skazanego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2021 r., III KZ 30/21).

Uwzględniając powyższe tj. jest dostateczne uprawdopodobnienie, że niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od skazanego oraz fakt, że wniosek o przywrócenie terminu zawierał w swojej treści również wniosek obrońcy o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z

zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 2 tego orzeczenia w całości, dopełniono więc czynności, która miała być w terminie wykonana, postanowiono jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[J.J.]

[ms]